

Lezing Rita Kohnstamm

op de jaarvergadering Oudervereniging 2009

Op woensdag 28 oktober vond onder grote belangstelling van naar geschat 120 leden, de jaarlijkse vergadering van de Oudervereniging van het Barlaeus plaats. Na het officiële gedeelte met een korte toelichting van het bestuur over de activiteiten, de plannen voor komend jaar en de jaarrekening, hield Rita Kohnstamm een lezing met als titel: 'Puberteit nu'. Zij opende de lezing met de stelling dat puber zijn nu anders is dan voorheen, omdat waar tijden en omstandigheden veranderen ook pubers veranderen. Mw. Kohnstamm ging in haar lezing dieper in op drie onderwerpen te weten seksualiteit, onzelfstandigheid en drukke levensomstandigheden.

Als eerste noemde zij de versexualisering van de maatschappij waar in reclame, in kleding, in de poster in het tramhokje en de rondrijdende erectiebus, seksualiteit overal om ons heen is. De gemiddelde leeftijd van de eerste seksuele ervaring van pubers ligt op 17 ½ jarige leeftijd, terwijl de generatie van hun ouders daar 2 ½ jaar later mee waren.

Maar niet alles verandert. Uit onderzoek blijkt dat de wensen en verwachtingen redelijk conservatief zijn: pubers willen een monogame relatie met twee of drie kinderen en ondanks veel publiciteit over loverboys is dat een fenomeen dat altijd binnen een kleine groep heeft bestaan. Wat wel nieuw is, is de vanzelfsprekende lichamelijkeheid bv. op feesten, waar het ons bekende 'schuifelen' plaats heeft gemaakt voor het intiemere 'schuren'.

Vragen over seksualiteit, zoals je die vindt in de ingezonden brieven in Achterwerk in de VPRO gids of in de rubrieken in tienerbladen en die gaan over bv. verliefdheid of sex, zijn tegelijkertijd ook oude problemen, want sex hoort er bij en is nog steeds niet zorgeloos.

Als tweede onderwerp besprak mw. Kohnstamm langdurige onverantwoordelijke onzelfstandigheid. De sociaal maatschappelijke omstandigheden houden geen gelijke tred met de fysieke ontwikkeling van jongeren. Te lang onzelfstandig maakt egocentrisch. De huidige generatie wordt de 'generation me' genoemd, kortweg de 'genme.' Een ik-gerichte generatie, bij wie de eigen behoefte bovenaan staat en die niet snel geneigd is om luxe op te geven of voor een ander iets te doen. Pubers wordt door hun ouders weinig in de weg gelegd en verzorgd zoals ze als kind werden verzorgd. Zij hebben het opperbest bij hun ouders, hebben geen generatieconflicten uit te vechten, zijn zoals uit onderzoek blijkt, zeer positief over hun ouders en zullen dus ook niet zo snel het huis verlaten. Deze goede verstandhouding belemmert de ouders echter ook om als ouders op te treden want als het vriendinnetje van je zoon van 16 jaar, dat is blijven slapen, mee aan de ontbijttafel zit, vraag je ook niet zo gauw of 'hij zijn huiswerk wel heeft gemaakt'.

Het derde onderwerp ging over drukke omstandigheden en een prikkelrijke omgeving. Iedereen, pubers niet uitgezonderd, heeft het druk, heeft een gevulde dag en gaat niet zonder mobiel de deur uit. Druk, terwijl het in het puberhoofd van zichzelf al druk is, want daar is sprake van 'werk in uitvoering' en 'reorganisatie in het hoofd'. Deze reorganisatie vindt bovendien nog plaats onder hormonale druk. Pubers kunnen gezien deze reorganisatie niet goed plannen, structureren, kiezen en overzicht houden. Directe gevolgen zijn nog te overzien, maar consequenties op de langer termijn niet. Pubers zoeken spanning op en deze behoefte aan spanning matcht niet met hun cognitieve controlesysteem in reconstructie.

Wat kunnen ouders doen? Aandacht geven! Mogelijk zelfs meer dan op de basisschool hebben pubers aandacht en aanwezigheid van ouders nodig. Wees alert op stereotypering als "Oh God, hij/zij gaat puberen" want daar roep je een self fulfilling prophecy mee op. Het komt altijd van twee kanten. Ga met je kind in gesprek, ga uit van gelijkwaardigheid en wees niet bang voor een conflict omdat je je kind niet ongelukkig wilt zien. Het ontbreken van een generatiekloof maakt dat als er een 'nee' komt dat erg onverwacht is en hard overkomt. Realiseer je dat ongelukkigheid snel voorbijgaat. Betrokkenheid is essentieel. Mw. Kohnstamm raadt aan niet te veel te vragen, goed te luisteren en zelf te vertellen wat je bezighoudt. Dan gaan pubers iets over en uit zichzelf vertellen. Als je een vertrouwensband opbouwt is de kans groter dat hij/zij naar raad luistert. Beschikbaarheid op de achtergrond geeft de puber de broodnodige structuur (en tegenhanger voor onrust) en gelegenheid om ouders in vertrouwen te nemen.

Nu vrijheid niet meer bevochten hoeft te worden en de puber weinig in de weg wordt gelegd speelt het afzetten zich af op emotioneel vlak. Hetgeen ouders kan doen uitroepen: 'Waar heb ik dit aan verdiend?' Het advies van mw. Kohnstamm: 'Probeer er maar door heen te kijken!'

Na de lezing ontstond een levendige discussie. Daarin kwamen onderwerpen aan de orde als het belang van uiterlijk voor meisjes, invloed van media op uiterlijk (geen onderzoek bekend), de vergelijking met de 'me generation' van 1960-1970, het ontstaan van een nieuwe levensfase single tussen 20 - 30 jaar (alles schuift 10 jaar op), toename van meisjes op het VWO, de invloed van de peergroup, openheid in opvoeding en het ontbreken van allochtonen in genoemde onderzoeken. Het hartelijk applaus aan het eind van de avond weerspiegelde de waardering van de inspirerende en boeiende lezing van Rita Kohnstamm.

Op de website www.kohnstamm.info is de volledige tekst van de lezing te vinden.

